

Ozorowski, Mieczysław

Urząd i posługa w Kościele

Studia Teologiczne 22, 15-25

2004

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

KS. MIECZYŚLAW OZOROWSKI

URZĄD I POSŁUGA W KOŚCIELE

Treść: Wstęp; I. Źródło posługiwania w Kościele; II. Charakter władzy kościelnej; III. Rodzaje i stopnie władzy kościelnej; IV. Sposoby sprawowania posługi kościelnej; Zakończenie.

Wstęp

Kościół jak każda wspólnota, składająca się z ludzi jest odpowiednio zorganizowany. Mówimy, że Kościół posiada hierarchiczną strukturę. Sam termin „hierarchia” zostało wprowadzony na teren teologii na początku VI wieku przez Pseudo-Dionizego Areopagite. Dziś to pojęcie używane jest w różnych świeckich znaczeniach, nie mających nic wspólnego z ich pierwszym zastosowaniem. Wyrażenie „hierarchia” jest pochodzenia greckiego i jest złożeniem dwóch słów: *hiera* (święta) i *arche* (pryncypium, początek, zasada, władza). Dla Dionizego Mistyka hierarchia ziemską była odbiciem hierarchii, jaka panuje w niebie – Bóg jest bowiem początkiem i naczelną zasadą wszelkiego porządku i władzy w świecie stworzonym. Wszelki porządek oraz wszelka władza posiada swoje źródło w Bogu. Teza ta była podstawą usprawiedliwienia – legitymizacji wszelkiej władzy ziemskiej, zwłaszcza cesarskiej i królewskiej, ale jest to zupełnie inna historia, której tu nie będziemy poruszać¹.

Kościół posiada strukturę hierarchiczną, posiada liczne urzędy, posługi i charyzmaty. Zaznaczmy na początku, że w odniesieniu do Kościoła hierarchia (święta władza) nie oznacza, że jest on monarchią, oligarchią a na pewno nie demokracją. We wspólnocie Kościoła występują jednakże wszystkie elementy władzy potrzebnej do kierowania społecznością ludzką: znajdziemy tu tych, którzy stanowią prawo; tych, którzy zarządzają wspólnotą i tych, którzy osądzają. Brakuje tylko aparatu represyjnego w postaci policji, wojska czy więzienia – był jednak czas, gdy władza świecka chętnie służyła Kościołowi

¹ M. SCHMAUS, *Wiara Kościoła*, t. 5: *Chrystusowe zbawienie w Kościele i przez Kościół*, Gdańsk-Oliwa 1993, s. 177-182.

w tym zakresie. Wokół problematyki władzy w Kościele narosło wiele kontrowersji i nieporozumień. Współcześnie jesteśmy świadkami wielu ataków na instytucję Kościoła z zewnątrz i z wewnątrz. Zarzuca się władzy kościelnej popełnienie wielu błędów. Niektórzy ludzie głośno wyrażają swoje frustracje, związane ze sposobem sprawowania urzędów kościelnych. Niejednokrotnie stawia się postulaty większej demokratyzacji Kościoła. Zdecydowana większość tych zarzutów wynika z niezrozumienia istoty władzy i sposobu sprawowania urzędu w Kościele. Spróbujmy wyjaśnić na czym to polega.

I. Źródło posługiwania w Kościele

Od początku Kościół wierzył i wyznawał, że jest tylko jedno źródło władzy, że jest tylko jeden Pan i Nauczyciel – Jezus Chrystus. Takiego też Pana Chrystusa od początku wyznawali pierwsi chrześcijanie mówiąc: Jezus jest Panem². W wielu ruchach a zwłaszcza w Odnowie Charyzmatycznej bardzo ważną, wręcz kluczową rolę odgrywa wyznanie i przyjęcie Jezusa jako Pana swego życia. Nie ulega wątpliwości, że tylko Chrystus posiada pełną władzę w Kościele (i świecie). Inaczej nie nazywalibyśmy Go Panem, ani nie czynilibyśmy Go Królem naszego życia.

Chrystus – założyciel Kościoła sam ustanowił w nim odpowiednie posługi, sam wyposażył je w właściwą władzę, wyznaczył cel i kierunek działania³. Sobór Watykański II tak o tym pisze: „Chrystus Pan dla pasterzowania Ludowi Bożemu i ustawicznego ludu tego pomnażania ustanowił w Kościele swym rozmaite posługi święte, które mają na celu dobro całego Ciała. Wyposażeni bowiem we władzę świętą szafarze służą braciom swoim, aby wszyscy, którzy są z Ludu Bożego (...) osiągnęli zbawienie” (KK 18).

Chrystusowa władza jest pełna. Przede wszystkim, to On poprzez swoje Słowo, jest źródłem wszelkiego prawa w Kościele. Wszelka doktryna i wszelkie prawo we wspólnocie Kościoła musi się opierać ostatecznie na Chrystusie. On również jest jedynym i ostatecznym sędzią naszego postępowania. To on udziela odpowiedniej mocy (łaski) do działania zgodnego z Ewangelią, wiarą i miłością. Władza i autorytet Chrystusa są niepodważalne oraz niezmienne.

² Jeżeli więc ustami swoimi wyznasz, że Jezus jest Panem, i w sercu swoim uwierzysz, że Bóg Go wskrzesił z martwych - osiągniesz zbawienie (Rz 10,9).

³ M. SCHMAUS, *Wiara Kościoła*, t. 5: *Chrystusowe zbawienie w Kościele i przez Kościół*, Gdańsk-Oliwa 1993, s. 173-174.

W tym widzimy poważną różnicę w porównaniu do władzy świeckiej, która zależna jest od woli ludu, parlamentu, jakiejś najwyższej rady, króla czy prezydenta. Wola ludzka jest zaś niejednokrotnie zmienna oraz zależna od koniunktury wielu innych wpływów.

Władza, posługa i urząd w Kościele pochodzą od Chrystusa. Prawo, osąd i wykonanie pochodzą od Zbawiciela. Nie sprawuje on jednak tej władzy nad Kościołem bezpośrednio, w sposób fizyczny. Nasz Pan posługuje się wybranymi osobami, odpowiednio przygotowanymi oraz wyposażonymi. We wspólnocie Kościoła spotykamy ludzi ustanowionych do sprawowania świętych posług: głoszenia Ewangelii, pasterzowania i celebrowania (szafowania) sakramentów. Ta władza w Kościele przekazywana jest za pośrednictwem sakramentu święceń (sakramentu kapłaństwa). To sam Zbawiciel poprzez znak nałożonych rąk na głowę wyświęcanej osoby przekazuje mu świętą władzę, uzdolnienie i upoważnienie do działania w jego imieniu, albo lepiej w Jego Osobie (*in persona Christi Capitis*). Władza ta przekazywana jest w odpowiedniej mierze diakonom, kapłanom, a przede wszystkim biskupom, którzy posiadają pełnię kapłaństwa. Nie mniej jednak cały Kościół, wszyscy jego członkowie, na mocy sakramentu chrztu, uczestniczą w godności, we władzy i w funkcji królewskiej Chrystusa – nazywamy to udziałem w kapłaństwie powszechnym lub chrzcielnym.

II. Charakter władzy kościelnej

A. Służebny charakter posługi

Wszelka władza dana i sprawowana w Kościele ma związek z Chrystusem i powinna być sprawowana na wzór pozostawiony nam przez Zbawiciela. On zaś nie przyszedł, aby mu służono lecz, aby służyć i oddać swoje życie za wielu (Mt 20,28). Podobnie i ludzie posiadający jakiś urząd nie domagają się dla siebie jakiś zaszczytów, lecz starają się wypełniać go w duchu służby⁴. Z doświadczenia naszego codziennego, widzimy jednakże, że służebny charakter posługi kościelnej jest raczej postulatem niż rzeczywistością powszechną. Tym bardziej ci, którzy sprawują jakąkolwiek władzę w Kościele powinni nieustannie sobie przypominać, kto dał im tę władzę oraz, że są oni tylko skromnymi „sługami Chrystusa” (Rz 1,1). Żaden bowiem uczeń nie może być większy od swego Mistrza, który dobrowolnie przyjął

⁴ E. OZOROWSKI, *Kościół*, Wrocław 1984, s. 146.

„postać sługi” (Flp 2,7). Sprawujących posługę nazywamy również szafarzami - celebransami, a po łacinie określamy ich terminem *ministri* (*minister*). Powołani są oni bowiem do sprawowania świętych misteriów, poprzez które otrzymujemy zbawienną łaskę. Nie mniej jednak ani słowo, które głoszą, ani łaska, która przez ich ręce jest udzielana, nie należą do nich. Są oni tylko jej powiernikami – często słabymi i niegodnymi.

Służebny charakter władzy widać w jej pasterskim wymiarze. Każdy, kto posiada odrobinę władzy w Kościele, począwszy od papieża, poprzez biskupów i kapłanów po diakonów i wiernych świeccich, stara się na swój sposób naśladować Chrystusa Dobrego Pasterza (J 10, 1n). Pasterz zaś idzie odważnie na czele swojego ludu, wskazuje mu drogę, przypomina zasady, umacnia słabych, chore owce niesie na ramionach, a także ostrzega i broni przed złym drapieżnikiem – wilkiem⁵. Urząd kościelny rozumiany na sposób posługi stawia zawsze na pierwszym miejscu człowieka oraz szuka sposobów, jak pomóc mu w przyjęciu zbawienia Chrystusowego (KK 27).

B. Cele posługi

Posługi w Kościele zostały ustanowione ze względów naturalnych i nadprzyrodzonych. Kościół jako organizm bosko – ludzki potrzebuje odpowiedniej organizacji i porządku do prawidłowego działania, oraz wypełnienia swojej misji. Wynika to jakby z ze społecznej natury człowieka. Wszędzie na świecie ludzie w sposób im naturalny organizują się w celu zabezpieczenia swojego życia przed niebezpieczeństwami, zapewnienia sobie środków do życia, w celach reprodukcyjnych, edukacyjnych, kultowych i rozrywkowych itd. Uporządkowana struktura Kościoła nie stanowi tu jakiegoś wyjątku. W działalności Kościoła, wiele z celów humanitarnych jest specjalnie dowartościowanych i uwypuklonych, zależnie od okoliczności, miejsca i czasu. W historii Kościół zajmował się promocją kultury i nauki, zakładał szkoły, uniwersytety i szpitale, był mecenasem wielkich artystów. Nadal stara się być promotorem postępu ludzkiego w krajach misyjnych. Przypomnijmy jednak, że celem Kościoła nie jest prowadzenie dobrze prosperującego biznesu. Z całą pewnością celem też nie jest osiągnięcie komercyjnych zysków, jak to jest z większością organizacji ludzkich. Jeżeli gdzieś w Kościele zakradają się takie pokusy, traci on momentalnie na swoim autorytecie i wiarygodności.

⁵ E. OZOROWSKI, *Kościół*, Wrocław 1984, s. 64.

Główny cel, który władza w Kościele nieustannie przypomina to zbawienie człowieka (KKK 874). Jest to główny cel misji Kościoła. Odpowiedzialni za Kościół powinni więc nieustannie szukać jak najlepszych metod ewangelizacji, wzmocnienia i ożywienia wiary Ludu Bożego. Powinni wykorzystywać swoje możliwości, aby ich posługa była z pożytkiem przede wszystkim wiecznym dla powierzonej im owczarni. Powinni oni rozumieć na czym polega Nowa Ewangelizacja i stać w sposób niestrudzenie na jej czele – tak jak to czyni niezmordowany Jan Paweł II, porywający miliony młodych ludzi. Powinni także starać się o nieustanne przypomnianie prawdy i wartości ewangelicznych, w ich integralnej formie. W ten tylko sposób można budować cywilizację życia, miłości, sprawiedliwości i pokoju. Wydaje się, że jedną z przyczyn kryzysu Kościoła jest zapomnienie o tych podstawowych, katechizmowych zasadach.

C. Posłuszeństwo i odwołanie się do dobrej woli i miłości

Władza w Kościele polega na szeroko rozumianym wolontariacie. Kościół nie posiada policji ani wojska, nie ma aparatu represji, jaki posiada państwo. Prawo kościelne również ma postać kanonu – czegoś, co stanowi zasadę lub regułę życia – nie jest to ślepe i bezduszne prawo⁶. W Kościele liczymy zawsze na dobrą wolę człowieka. Już sam Bóg wzywa człowieka, aby w swojej dobrej woli przyjął Objawienie i uwierzył. Bez dobrowolnej odpowiedzi w wierze Chrystus nie może nikogo zbawić. Minimum dobrej woli potrzebne jest do nawrócenia i do trwania w Kościele. Jest to podstawowe założenie, o którym często zapominamy. Nikt nikogo nie może zmusić do przyjęcia wiary a tym bardziej do przyjęcia urzędu kościelnego. Wierni w swojej dobrej woli przyjmują i okazują posłuszeństwo przełożonym. Niewątpliwie może to rodzić wielkie pole do nadużyć z jednej i z drugiej strony. Kościół reguluje tę sferę na forum wewnętrznym, poprzez odwołanie się do sumienia i odpowiedzialności przed Bogiem.

Organizmem zbudowanym na dobrej woli swoich członków nie można rządzić w sposób autorytarny, bez uwzględnienia reakcji pozostałych ludzi. Taki sposób władzy może być sprawowany przez dyktatora, księcia czy cesarza. Nie można również stosować demokratycznych sztuczek i manipulacji. Pierwszą i podstawową zasadą w sprawowaniu posługi Kościelnej jest zasada miłości, przypomniana i pozostawiona nam przez Chrystusa – „do końca ich umiłował” (J 13,1)⁷. Posiadający urząd kościelny jest przede wszystkim pierw-

⁶ R. SOBĄŃSKI, *Kościół – prawo – zbawienie*, Katowice 1979, s. 29.

⁷ A. LUNEAU, M. BOBICHON, *Kościół Ludem Bożym*, Warszawa 1980, s. 97-104.

szym świadkiem Chrystusa Zmartwychwstałego i przykładem swojego życia daje wzór posłuszeństwa Bogu. Tak było w pierwszych wiekach, gdy przyjąć posługę biskupa oznaczało niechybną i gwałtowną śmierć męczeńską, która była posiewem nowych wiernych.

Wydaje się rzeczą niezbędną nieustanne pobudzanie i przypomnienie o konieczności dobrej woli u człowieka wierzącego. Konieczne jest nieustanne, ale życzliwe badanie motywacji (dobrej woli) u wszystkich członków wspólnoty wierzących. Pamiętajmy dobrej woli nie da się wymusić. Przed Kościołem stoi więc nieustanne zadanie i troska o formację duchową ludzi pełniących jakąkolwiek funkcję w kościele. Otrzymany urząd w Kościele nie jest gwarancją świętości osobistej, ale odwrotnie powinien być zachętą do pogłębienia osobistego życia wiary (oraz do ciągłego nawracania się).

Należy również tu przypomnieć, że wierni świeccy są powołani do współpracy z hierarchią kościelną. Biskup ordynariusz może również powierzyć niektórym osobom świeckim określone zadania, dla nich właściwe. W pewnych okolicznościach świeccy mogą również pełnić pewne urzędy właściwe osobom duchownym. Na świeckich spoczywa również odpowiedzialność podejmowania takich działań, aby Boże zbawienie coraz lepiej docierało do wszystkich ludzi⁸.

III. Rodzaje i stopnie władzy kościelnej

Władza w Kościele opiera się na trzech kolumnach. Podstawowa hierarchia władzy wiąże się ściśle z kapłaństwem i udzielanymi święceniami. Wyżną rolę odgrywa również wymiar prawny – mocno rozbudowany w Kościele, oraz wymiar charyzmatyczny.

A. Władza płynąca z święceń

Nikt sam sobie nie może udzielić sam sobie łaski ani autorytetu. Z tego powodu Chrystus ustanowił sakrament święceń, dzięki któremu wyświęceni szafarze posiadają odpowiednie upoważnienie i uzdolnienie do sprawowania sakramentów, które udzielają zbawczej łaski (KKK 875). Święta władza działania w imieniu Chrystusa Głowy (*in persona Christi Capitis*) zostaje udzielona kapłanom przez oddzielny sakrament, w którym najważniejszym gestem jest włożenie rąk.

Wyróżniamy trzy stopnie święceń: biskupie, kapłańskie i diakańskie. Są one podstawą do wyróżnienia dwóch stopni kapłaństwa: epi-

⁸ M. SCHMAUS, *Wiara Kościoła*, t. 5: *Chrystusowe zbawienie w Kościele i przez Kościół*, Gdańsk-Oliwa 1993, s. 186-188.

skopat (biskup) oraz prezbiterat (kapłan) (KKK 1554). Biskupi są następcami Apostołów oraz są spadkobiercami sukcesji apostoelskiej (KPK kan. 375)⁹. Poprzez konsekrację biskupią zostaje udzielona pełnia sakramentu święceń, która nazywana jest najwyższym kapłaństwem i pełnią świętego posługiwania (KK 33). Biskupi z święceniami otrzymują funkcję uświęcania, nauczania i rządzenia powierzonym im kościołem lokalnym.

Wyświęceni kapłani są współpracownikami biskupa w wypełnianiu powierzonego im przez Chrystusa posłannictwa apostoelskiego¹⁰. Kapłani są ściśle związani z biskupem. Na mocy sakramentu kapłaństwa, na podobieństwo Chrystusa najwyższego i wiecznego Kapłana, głoszą Ewangelię, są pasterzami wiernych oraz celebryją kult Boży (KK 28). Diakon, chociaż nie jest kapłanem to również uczestniczy w posłaniu Chrystusa i może sprawować prawem mu przypisane funkcje kościelne.

B. Władza prawna (jurysdykcja)

Władza prawna ściśle wiąże się z święceniami, które dają człowiekowi odpowiednie wewnętrzne wyposażenie w łaskę i niezatarty znak – znamię. Stopnie władzy jurysdykcyjnej (prawnej) są ściśle określone prawem kanonicznym. W dużej części posiadają one charakter dyscyplinarny i dostosowany do warunków społecznych i historycznych. Prawo kanoniczne opisuje w sposób precyzyjny, jak ma być konkretnie sprawowana władza w Kościele. Najwyższą i pełną władzę posiada Ojciec święty jako Biskup Rzymski i następca św. Piotra. Pod względem sakramentalnym jest on zwykłym biskupem, ale pod względem prawnym pełni on najwyższy urząd, określane wieloma innymi terminami (KPK kan. 330). Biskup Rzymu cieszy się prymatem oraz przywilejem nieomyślności w nauczaniu wiary, co jest wyrazem bezbłędności i nieomyślności całego Kościoła.

Biskupa Rzymu wspomagają wszyscy wyświęceni biskupi, którzy wspólnie z Papieżem tworzą Kolegium Biskupów (KPK kan. 336-341). Kolegium to sprawuje swoją władzę w sposób uroczysty na soborze powszechnym. Władza ta ujawnia się również podczas synodu biskupów (KPK kan. 342-348). Papież w wykonywaniu swojej posługi jest wspomagany przez Kolegium Kardynalskie oraz przez Kurię Rzymską. Istnieją też odpowiednie struktury kościelne w poszczególnych państwach i prowincjach kościelnych.

⁹ L. BOUYER, *Kościół Boży*, 1977, s. 325-334.

¹⁰ Sobór Watykański II, Dekret o posłudze i życiu kapłańskim, 2.

Za poszczególne kościoły lokalne odpowiadają biskupi diecezjalni i to oni posiadają odpowiednią władzę jurysdykcyjną (własną, zwyczajną i bezpośrednią) do kierowania powierzoną mu częścią Ludu Bożego (KPK kan. 381-402). W wypełnianiu tej posługi potrzebuje on pomocy odpowiednich struktur: biskupów pomocniczych, karii, seminarium, sądu biskupiego itp.

W wypełnianiu misji Chrystusowej biskupa diecezjalnego wspierają kapłani. W sposób szczególny myślimy tu o proboszczach, którym powierzone jest władanie nad parafią. Niektóre funkcje kościelne biskup może powierzyć także osobom świeckim np. katechetom lub nadzwyczajnym szafarzom Eucharystii.

C. Władza charyzmatów

O charyzmatach w życiu pierwotnego Kościoła najczęściej pisał św. Paweł. To on również zauważa, że istnieje wśród nich jakby pewien podział, hierarchia, lub stopniowanie (1Kor 12, 28-30). Najważniejszym i najcenniejszym darem i charyzmatem jest miłość (1 Kor 13, 2, 8; 14, 1). Duch Święty wzbudza różne dary i charyzmaty w celu budowania żywej wspólnoty Kościoła¹¹. Pośród owych darów łaski zauważa się pewne zróżnicowanie, które zależne jest również od odpowiedzi człowieka na otrzymany dar.

Charyzmatyczny wymiar władzy jest zrozumiały jedynie w kontekście łaski i miłości. Nie mniej jednak, obejmuje on wszystkich członków Kościoła: posiadających tytuły i urzędy a także tych, którzy są zakonnikami i zwykłymi wiernymi¹². Duch bowiem pobudza do działania i odpowiedzialności tak hierarchów jak i prostych ludzi ochrzczonych. Jeżeli możemy tu mówić o hierarchii, stopniowaniu lub wartościowaniu to jest to bardzo trudne. W ocenie należałoby zastosować miarę gorliwej miłości do Boga i żarliwości w budowaniu jego Królestwa. Można jednakże zauważyć pewien próg – jest nim konsekracja, poświęcenie swego życia na wyłączną służbę Bożą. Przykładem takiego poświęcenia są śluby zakonne lub inne podobne praktyki spotykane w nowych wspólnotach religijnych. Jeżeli kościelną władzę rozumiemy jako służbę Bogu i ludziom, to nie ma piękniejszej i czystszej władzy, jak pełna miłości posługa otrzymanym charyzmatem we wspólnocie¹³.

¹¹ E. OZOROWSKI, *Kościół*, Wrocław 1984, s. 206.

¹² Y. CONGAR, *Wierzę w Ducha Świętego*, t. 3, Warszawa 1996, s. 312-320.

¹³ R. LAURENTIN, *Nieznany Duch Święty*, Kraków 1998, s. 449-454.

IV. Sposoby sprawowania posługi kościelnej

Wiele jest sposobów sprawowania władzy w Kościele. Niewątpliwie zależne jest to od charakteru i zdolności ludzi w danych czasach dzierżących ster łodzi Kościoła. Od samego początku wyłaniają się jednakże pewne rysy wspólne, które trwają niezmiennie do dziś.

A. Jednoosobowa odpowiedzialność

Władza kościelna posiada zawsze charakter osobowy. To Chrystus sam wybiera swoich uczniów oraz Apostołów i im powierza pieczę nad swoim Kościołem. Są oni świadkami Chrystusa Zmartwychwstałego oraz swoim życiem i słowem dają świadectwo Ewangelii. Następcami Apostołów są biskupi. Następcą Piotra jest Biskup Rzymu. Za każdym razem mamy bezpośredni, osobisty związek z Chrystusem. Tak Papież, jak i każdy biskup ponoszą jednoosobową odpowiedzialność za właściwe wypełnienie swojej misji, najpierw wobec Boga a następnie wobec Kościoła¹⁴. W sprawowaniu swego urzędu ani Papież ani żaden inny biskup nie jest sam, to jednak w większości przypadków, tylko on jednoosobowo ma prawo i obowiązek podjąć decyzje, zgodne z prawem kościelnym, ponosząc ostateczną odpowiedzialność przed Sądem Bożym (KKK 879). Nikt nie może go zwolnić z tej odpowiedzialności. Biskup zaś jest źródłem i fundamentem jedności w Kościele (KKK 886). Jeżeli wypełnia on swoją posługę z miłością, zachowując wierność Ewangelii na pewno znajdzie on sposób na znalezienie zrozumienia i przychylności swoich wiernych¹⁵. Ta jednoosobowa odpowiedzialność dotyczy nie tylko biskupów, lecz także i inne osoby pełniące odpowiedzialne funkcje w Kościele.

B. Kolegialność

Odpowiedzialności indywidualnej towarzyszy inna zasada: kolegialność. Chrystus ustanowił od razu kolegium dwunastu Apostołów, którzy zawsze przebywali razem. Razem otrzymywali pouczenia, razem też zostali rozesłani¹⁶. Każdy biskup pełni swoją posługę w ramach Kolegium Biskupów w jedności Papieżem – następcą św. Piotra. Podobnie kapłani pełnią swą posługę w ramach prezbiterium diecezji pod kierunkiem swego biskupa (KKK 877). Od początku istnienia Kościoła można w nim wyodrębnić instytucję rady starszych (Dz 15,6;

¹⁴ B. SESBOŮÉ, *Władza w Kościele, Autorytet, prawda i wolność*, Kraków 2003, s. 256.

¹⁵ JAN PAWEŁ II, *Adhortacja Pastores gregis*, nr 44.

¹⁶ B. SESBOŮÉ, *Władza w Kościele, Autorytet, prawda i wolność*, Kraków 2003, s. 250.

21, 28). Kolegium czy każda inna rada w Kościele nie posiada autorytatywnej władzy i nie może podejmować ostatecznych i wiążących decyzji. Ci jednak, którzy podejmują ostateczne jednoosobowe decyzje powinni brać pod uwagę ich wspólną opinię. Kolegialność we współczesnym Kościele objawia się poprzez różnego rodzaju instytucje, których działanie i kompetencje są określone prawem kanonicznym. Do najważniejszych tego typu struktur należy zaliczyć Sobór, zwołany przez Papieża; różnego rodzaju Synody Biskupów, Konferencje Episkopatu, Synody diecezjalne, prowincjalne i krajowe, oraz różnego rodzaju Rady i Komisje.

C. Odpowiedzialność całego Ludu Bożego

Wszyscy wierni ochrzczeni biorą udział w misji królewskiej Chrystusa. Ponoszą więc razem z kapłanami i biskupami odpowiedzialność za wspólnotę Kościoła. Wierni świeccy mogą współdziałać w wykonywaniu władzy w Kościele na wiele sposobów, nie tylko na zasadzie daru, łaski i charyzmatu, ale także na mocy przepisów prawa¹⁷. Kanony Kościelne zezwalają świeckim na udział w synodach, różnego rodzaju radach duszpasterskich i ekonomicznych, trybunałach kościelnych itd. (KKK 911). Mówimy, że w państwie naród rządzi nogami, idąc do urn wyborczych. Podobnie jest w Kościele. Lud Boży rządzi poprzez swoje przywiązanie do Chrystusa, poprzez umiłowanie Kościoła Matki, poprzez świadectwo wiary, poprzez słuchanie Słowa Bożego, poprzez przyjmowanie sakramentów itd. – na tym polega chrześcijański sposób „głosowania”. Nie ma bowiem gorszej sytuacji, gdy kościoły pozostają puste a rządzący nimi nie mają komu posługiwać. Jeżeli wiara nie jest przekazywana a Ewangelia nie jest głoszona, traci sens sprawowanie jakiegokolwiek władzy duchowej.

Zakończenie

Na zakończenie przypomnijmy, że wszelka władza kościelna pochodzi bezpośrednio od Chrystusa – Głowy Kościoła. Władza kościelna posiada charakter posługi i polega na służeniu z miłością Ludowi Bożemu. Urząd kościelny wiąże się ściśle ze święceniami kapłańskimi biskupowi szczególna i niezastąpiona rola przypada biskupowi. Uprzywilejowane miejsce posiada również Biskup Rzymu – następcą

¹⁷ M. SCHMAUS, *Wiara Kościoła*, t. 5: *Chrystusowe zbawienie w Kościele i przez Kościół*, Gdańsk-Oliwa 1993, s. 188-198.

św. Piotra – to on posiada najwyższy autorytet nauczający i prymat w pasterzowaniu. Władza w Kościele związana jest z jednoosobową odpowiedzialnością wspieraną przez różnego rodzaju instytucje kolegialne. W zarządzaniu Kościołem mogą i powinni uczestniczyć wierni świeccy, zgodnie z przepisami prawa kanonicznego. Każdy ochrzczony powinien być otwarty na działanie Ducha Świętego oraz na jego dary i charyzmaty – w ten sposób skuteczniej i pełniej może sprawować swoją część władzy w Kościele.

L'OFFICE ET LE MINISTÈRE EN EGLISE

RÉSUMÉ

L'auteur de cet article a voulu présenter l'essence du ministère en Eglise. Souvent la conception du ministère en Eglise pose beaucoup de problèmes et de malentendus. Parfois la hiérarchie de l'Eglise est comprise comme une monarchie. Dans le premier chapitre l'auteur a rappelé que le pouvoir ecclésiastique vient à travers les Apôtres du Christ Lui-même et non du peuple. Ensuite il a montré que le ministère en Eglise est un service auprès du Peuple de Dieu. Son exercice repose sur la bonne volonté et l'amour réciproque. Et son but premier est l'évangélisation et la sanctification du peuple. Nous connaissons trois types du pouvoirs en Eglise : l'ordination, la juridictions et les charismes. Le ministère ecclésiastique est exercé en trois formes de responsabilités: personnelle (pape, évêque, curé), collégiale (concile, synode, conseil), communautaire (toute la communauté de l'Eglise).